

Świecimski, Jerzy

Rekonstrukcja paleontologiczna jako inspiracja dzieła rzeźbiarskiego

---

Muzealnictwo 30, 111-112

1986

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

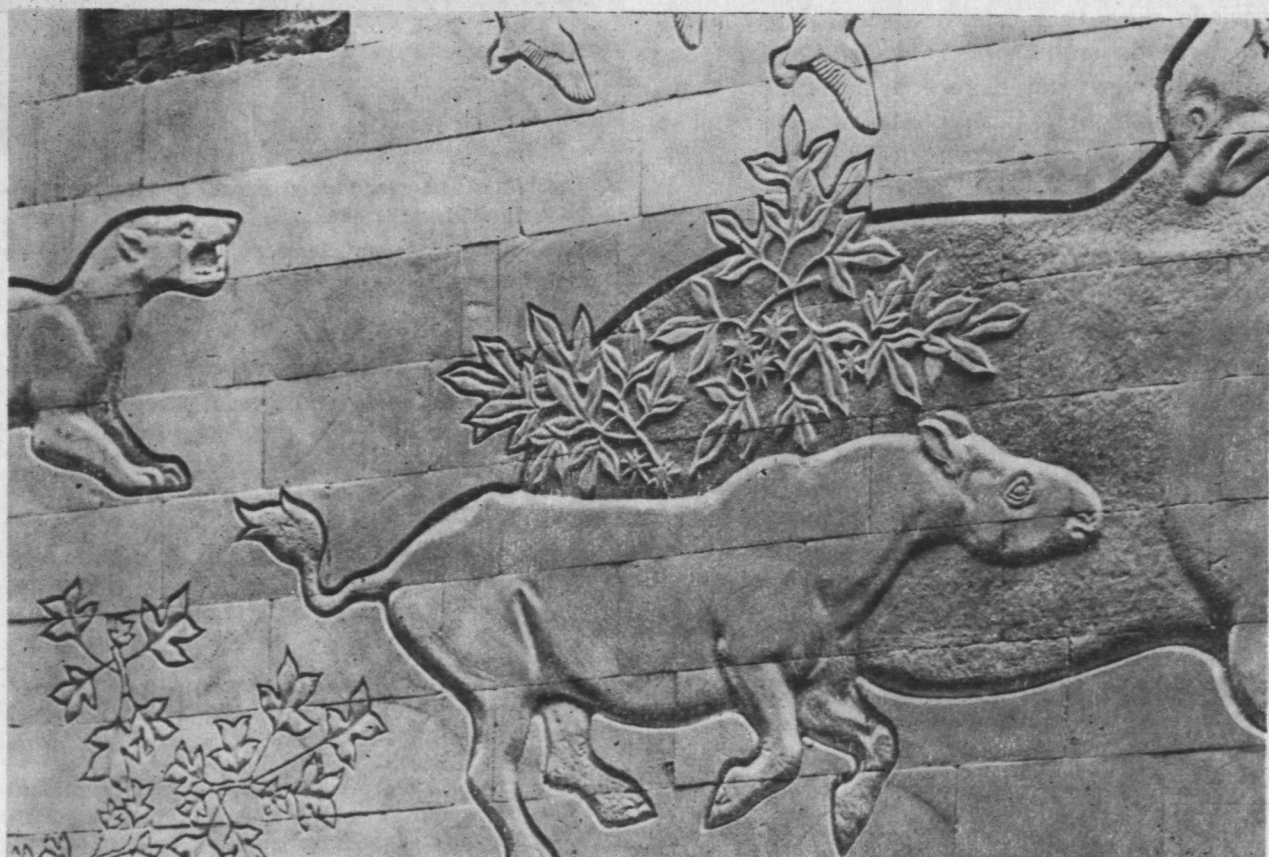
Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Rekonstrukcja paleontologiczna jako inspiracja dzieła rzeźbiarskiego

Rzadko się zdarza, że naukowy temat przyrodniczy staje się inspiracją dla twórczości artystycznej. Przykłady dzieł sztuki wyrosłych na tle takiej inspiracji są bardzo rzadkie i rozsiądane po odległych muzeach świata. Tym bardziej należy zaanonsować pojawienie się wybitnego dzieła plastycznego w nowo zbudowanym Muzeum Paleontologicznym w Moskwie. Jest to dzieło o skali gigantycznej, odpowiednie do skali samego muzeum i niewątpliwie jedyne w swoim rodzaju w Europie.

Jest to reliefowy fryz zdobiący ściany wewnątrz wystawowych muzeum. Kompozycja nosi ce-

chy wyraźnie dekoracyjne. Jednocześnie spełnia funkcję dydaktyczną, jako ilustracja naukowa zawierająca dziesiątki rekonstrukcji kopalnych form zwierzęcych i roślinnych ze wszystkich epok geologicznych. Fryz wykuto w kamiennych ścianach sal muzealnych techniką przypominającą płaskorzeźby staroegipskie; obrysy wizerunków zwierząt i roślin wciśnięte są w głąb, a wypukłości modelowane są od głębokości owych wcięć aż do pierwotnej płaszczyzny kamienia. Pod względem kompozycyjno-formalnym fryz może być określony w kategoriach realizmu syntetycznego: nie

1. Fragment reliefowego fryzu zdobiącego ściany wewnątrz wystawowych Muzeum Paleontologicznego w Moskwie

1. Fragment de la frise en relief qui décore les parois intérieures des salles d'exposition du Musée de Paléontologie à Moscou.

przedstawia on w ścisłym tego słowa znaczeniu „scen”, lecz daje ogólną ideę o świecie, który przedstawia w wyraźnie skonceptualizowanej formie.

Autorami fryzu są rzeźbiarze, przeważnie ludzie młodzi, wytypowani spośród najwybitniejszych animalistów ZSRR. Fryz podzielono na odcinki; każdy z twórców ma powierzone zadanie zakomponowania płaszczyzny ściany o powierzchni około 150 m², co przy ponad 3-metrowej wysokości kompozycji, stwarza konieczność wykucia w kamiennej ścianie po kilkadziesiąt metrów bieżących reliefu. Wiele z rekonstrukcji ma charakter naukowo-odkrywczy, są to rekonstrukcje oryginalne, podbudowane odpowiednimi dociekaniem paleontologicznymi i studiami plastycznymi na temat anatomii i ruchu wymarłych zwierząt.

Fryz wypełnia ściany sal wystawowych mieszczących się w głównym trzonie budynku mającym postać wielkiego prostokąta. Budynek posiada poza tym cztery wieże (co upodabnia go nieco do średniowiecznego zamku). Są one zdobione wewnątrz dekoracją mozaikową o tematyce paleontologicznej. Mozaika utrzymana jest w konwencji staroruskiej dekoracji architektonicznej.

Ze względu na wyjątkowy charakter tego dzieła rzeźbiarskiego planowane jest jego opracowanie pod kątem treści, stylu, kompozycji oraz metodologii.

Ekspozycja nowego Muzeum Paleontologicznego udostępniana będzie stopniowo w miarę wykańczania poszczególnych jej odcinków,

2. Rzeźbiarka na tle ściany, której płaszczyznę zakomponowuje reliefem.

2. Le sculpteur devant la paroi qu'elle couvre de bas-reliefs. (Fot. J. Świecimski 1—2)

pierwszy został udostępniony w 1985 r. z okazji międzynarodowego kongresu paleontologicznego w Moskwie.

Jerzy Świecimski

La reconstruction paléontologique servant d'inspiration à une oeuvre de sculpture

On est en train de construire sur les parois intérieures des salles d'exposition du Musée Paléontologique, récemment ouvert à Moscou, une frise à reliefs de caractère nettement décoratif. La composition joue en même temps un rôle didactique en tant qu'illustration scientifique contenant des dizaines de reconstructions fossiles d'animaux et de plantes de toutes les époques géologiques. La frise est exécutée

dans les murs en pierres des salles du musée suivant une technique qui ressemble fort aux bas-reliefs de l'Ancien Egypte et qui pourrait être attribuée, du point de vue formel, au réalisme synthétique. Son premier segment fut mis à la disposition du public en 1985 à l'occasion du congrès international de paléontologie à Moscou.